

การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ประจำปี

แนวทางปฏิบัติในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลาให้กับบุคลากรในมหาวิทยาลัย ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยแยกประเภทดังนี้

- ข้าราชการ ใช้หลักเกณฑ์ตามบัญชี ๔๑ (ระบบแบ่ง)
- ลูกจ้างประจำ ใช้หลักเกณฑ์ตามบัญชี ๑๕
- พนักงานมหาวิทยาลัย ใช้หลักเกณฑ์ตามร่างบัญชี ๑๘ (ที่ปรับปรุงใหม่)
- กรรมการตามกฎหมาย ใช้หลักเกณฑ์ตามบัญชี ๑๙
- พนักงานราชการ ใช้หลักเกณฑ์ตามบัญชี ๓๒

คุณสมบัติของข้าราชการผู้ที่จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มรับราชการ ถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (ต้องรับราชการก่อนวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ของทุกปี)
- การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แต่ละชั้นตรา ต้องจำแนกตามประเภทและระดับของผู้ที่มีคุณสมบัติจะเสนอขอพระราชทาน
- การที่จะขอพระราชทานฯ ชั้นตราสูงขึ้นจะต้องนำบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำ-ขั้นสูง มาพิจารณาประกอบในการขอเลื่อนชั้นตราสูงขึ้น
- เป็นผู้ที่ประพฤติดีและปฏิบัติราชการหรืองานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุทิศสาคหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดียิ่ง
- เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาต ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท (จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท)
- การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องไม่เสนอขอพระราชทานปีติดกัน
- กรณีผู้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถูกลงโทษทางวินัยในปีใดให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีก ๑ ปี ยกเว้นโทษภาคทัณฑ์

**คุณสมบัติของลูกจ้างประจำผู้ที่จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย
ใช้หลักเกณฑ์บัญชี ๑๕ ประกอบด้วย**

๑. เป็นลูกจ้างประจำของส่วนราชการ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗
๒. เป็นลูกจ้างประจำที่มีชื่อและลักษณะงานเป็นลูกจ้างประจำโดยตรง หมวดยศฝีมือ หรือลูกจ้างประจำที่มีชื่อและลักษณะเหมือนข้าราชการ
๓. ปฏิบัติงานติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๘ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่ขอพระราชทาน ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (ต้องเริ่มจ้างก่อนวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ของแต่ละปี)
๔. กรณีผู้ที่ได้รับการเริ่มจ้างจากหมวดอื่นซึ่งมิใช่หมวดฝีมือ แต่ภายหลังได้รับการเปลี่ยนตำแหน่งให้อยู่ในหมวดฝีมือขึ้นไป **ให้นับระยะเวลาตั้งแต่เริ่มจ้างจนถึงปีที่เสนอขอพระราชทาน รวมกันได้ไม่น้อยกว่า ๘ ปีบริบูรณ์**
๕. ในการเลื่อนแต่ละขั้นตรา ต้องมีระยะเวลาปฏิบัติงานติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์
๖. เป็นผู้ประพฤติดี และปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่เป็นอย่างดียิ่ง
๗. เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาตให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หรือต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ชื่อตำแหน่งของลูกจ้างประจำที่ขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้ ได้แก่

กลุ่มงานบริหารพื้นฐาน

๑. แม่บ้าน ระดับ ๑ - ๒
๒. พนักงานบริการเอกสารทั่วไป ระดับ ๒, ๒/หัวหน้า

กลุ่มงานสนับสนุน

๑. พนักงานการเงิน
๒. พนักงานพัสดุ
๓. พนักงานธุรการ
๔. พนักงานพิมพ์ ระดับ ๒-๔
๕. พนักงานขับรถยนต์ ระดับ ๑-๒, ๒/หัวหน้า

กลุ่มงานช่าง

๑. ช่างไม้ ระดับ ๒-๔, ๓/หัวหน้า, ๔/หัวหน้า
๒. ช่างปูน ๒-๔, ๓/หัวหน้า, ๔/หัวหน้า
๓. ช่างระบบน้ำ ระดับ ๑ - ๒
๔. ช่างประปา ระดับ ๑-๓
๕. ช่างศิลป์ ระดับ ๑-๒
๖. ผู้ช่วยช่างทั่วไป ระดับ ๒

คุณสมบัติของพนักงานมหาวิทยาลัยที่จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ใช้หลักเกณฑ์ร่างบัญชี ๑๘ (ที่ปรับปรุงใหม่) ประกอบด้วย

๑. เป็นบุคลากรที่ไม่ดำรงตำแหน่งข้าราชการและรับเงินเดือนจากหมวดงบประมาณแผ่นดินที่ไม่ใช่เงินรายได้อื่นของสถาบันอุดมศึกษาในตำแหน่งต่าง ๆ
๒. ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (ต้องเริ่มจ้างก่อนวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ของทุกปี)
๓. เป็นผู้ที่ประพฤติดีและปฏิบัติราชการหรืองาน ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดี
๔. เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาต ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
๕. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องไม่เสนอขอพระราชทานปีติดกัน
๖. กรณีผู้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถูกลงโทษทางวินัยในปีใดให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีก ๑ ปี ยกเว้นโทษภาคทัณฑ์

**คุณสมบัติของพนักงานราชการผู้ที่จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ใช้หลักเกณฑ์
บัญชี ๓๒ ประกอบด้วย**

๑. ต้องเป็นพนักงานราชการตามสัญญาจ้างของส่วนราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗
๒. ต้องเป็นพนักงานราชการที่มีชื่อและลักษณะงานเป็นพนักงานที่เทียบเท่ากับลูกจ้างประจำหมวดฝีมือขึ้นไป ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗
๓. ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มจ้างจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (เริ่มจ้างก่อนวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ของทุกปี)
๔. เป็นผู้ที่ประพฤติดีและปฏิบัติราชการหรืองาน ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนด้วยความอุตสาหะ ซื่อสัตย์ และเอาใจใส่ต่อหน้าที่อย่างดี
๕. เป็นผู้ไม่เคยมีพระบรมราชานุญาต ให้เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด ให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
๖. การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องไม่เสนอขอพระราชทานปีติดกัน
๗. กรณีผู้เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ถูกลงโทษทางวินัยในปีใดให้เพิ่มกำหนดระยะเวลาการขอพระราชทานอีก ๑ ปี ยกเว้นโทษภาคทัณฑ์

การเสนอขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.)

เหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.) พระราชทานให้แก่ข้าราชการพลเรือนที่รับราชการมาด้วยความเรียบร้อยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์ ตามพระราชบัญญัติเหรียญจักรมาลาและเหรียญจักรพรรดิมาลา พ.ศ. ๒๔๘๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอขอพระราชทานไว้ดังนี้

๑. การนับเวลาราชการให้นับตั้งแต่เริ่มรับราชการจนครบ ๒๕ ปีบริบูรณ์ (กรณีเริ่มรับราชการก่อนอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่อายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์)
๒. ผู้ที่เคยออกจากราชการไปแล้ว เมื่อได้รับการบรรจุกลับเข้ารับราชการใหม่ให้นับระยะเวลา ก่อนออกจากราชการและเวลาการรับราชการครั้งหลังรวมกันได้ และการนับเวลารวม ๒๕ ปีบริบูรณ์ นับถึงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ของปีที่จะเสนอขอพระราชทาน
๓. ผู้มีคุณสมบัติครบที่จะขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.) ในปีใด และมีคุณสมบัติครบที่จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพายในปีเดียวกันนั้น สามารถขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.) ในปีเดียวกันได้
๔. ต้องรับราชการด้วยความเรียบร้อยตลอดมาเป็นเวลา ๒๕ ปี คือ ต้องเป็นผู้ที่ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัย ตลอดระยะเวลาตั้งแต่รับราชการจนถึงปีที่เสนอขอพระราชทาน รวมถึงต้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยและได้รับการล้างมลทิน (การล้างมลทินเป็นการล้างเฉพาะโทษไม่ได้ล้างการกระทำผิดนั้น จึงถือว่าผู้ได้รับการล้างมลทินยังคงมีความผิดอยู่)
๕. การขอพระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา (ร.จ.พ.) พระราชทานเป็นกรณีพิเศษเมื่อผู้ได้รับพระราชทานวายนม ให้ทายาทโดยธรรมรักษาไว้เป็นที่ระลึก แต่ถ้าผู้ได้รับพระราชทานก็ดี ทายาทโดยธรรมก็ดี ประพฤติตนไม่สมเกียรติ อาจทรงเรียกคืนได้ ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ภายในกำหนดสามสิบวันจะต้องชดใช้ราคาเหรียญนั้น

การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะประกาศรายชื่อผู้ที่เสนอขอพระราชทานปีนั้นๆ ในราชกิจจานุเบกษา ประมาณวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ของปีที่เสนอขอพระราชทาน เมื่อมีรายชื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในปีนั้นแล้ว ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพาย ยังไม่สามารถประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายนั่นได้ จนกว่าจะเข้าเฝ้ารับพระราชทานฯ จากผู้แทนพระองค์

การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าเฝ้ารับพระราชทาน จากผู้แทนพระองค์ประมาณเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ของปีต่อจากปีที่มีรายชื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา จะเข้าเฝ้ารับพระราชทานประมาณเดือน มีนาคม ถึง พฤษภาคม แล้วจึงประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายนั่นได้

การรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นต่ำกว่าสายสะพาย

เมื่อหน่วยงานเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับข้าราชการในสังกัดที่มีคุณสมบัติครบถ้วน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับพระราชทานเมื่อ ๒๘ กรกฎาคม ของปีที่เสนอขอพระราชทาน และนำประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประมาณเดือน.....ของปีต่อไป เช่น เสนอขอพระราชทาน ประจำปี ๒๕๖๐ มีสิทธิได้รับพระราชทาน เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จะนำรายชื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประมาณเดือน .....๒๕๖๐ แล้วจึงประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้

การรับใบประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ผู้ที่มีรายชื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา จะได้รับใบประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกคน และสำนักกอลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จะดำเนินการเขียนใบประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามรายชื่อในราชกิจจานุเบกษา และจะทยอยจ่ายให้มหาวิทยาลัยหลังจากที่ประกาศรายชื่อ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

การส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

หลักเกณฑ์สำหรับผู้ที่ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะต้องส่งคืน

การคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ด้ระบุกรณีที่จะต้องคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ มี ๓ กรณี คือ

๑. **คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรอง** เมื่อได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นสูงขึ้นไปในตระกูลเดียวกัน และไม่ต้องคืนใบประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๒. **คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกชั้นที่รับไป** กรณีถึงแก่กรรมโดยให้ทายาทเป็นผู้ส่งคืน และไม่ต้องคืนใบประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

๓. **คืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์เมื่อทรงพระกรุณาให้เรียกคืน** กรณี ปลดออก ไล่ออก จำคุก เป็นต้น ต้องคืนใบประกาศนียบัตรกำกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วย

ในกรณีที่กล่าวมาข้างต้นถ้าผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ไม่สามารถนำเครื่องราชอิสริยาภรณ์มาคืนได้ ให้ชดใช้เงินแทนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามราคาที่สำคัญเลขอาธิการคณะรัฐมนตรี แจงให้ส่วนราชการต่าง ๆ ทราบ ซึ่งจะมีการปรับราคาตามมติคณะรัฐมนตรี ทุก ๓ ปี

*****